

Väljaandja:  
Akti liik:  
Teksti liik:  
Avaldamismärge:

Riigikogu  
välisleping  
algtekst  
RT II 1996, 40, 154

## Vähemusrahvuste kaitse raamkonventsioon

(õ) 8.12.2008 16:00

[Konventsiooni ratifitseerimise seadus](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

### Mitteametlik tõlge

Koostatud 1. veebruaril 1995. a. Strasbourg'is

Euroopa Nõukogu liikmesriigid ja teised käesolevale raamkonventsioonile alla kirjutanud riigid,

arvestades Euroopa Nõukogu eesmärki saavutada suurem ühtsus oma liikmesriikide vahel, et kaitsta ja ellu viia nende ühiseks pärandiks olevaid ideaale ja põhimõtteid;

arvestades, et üks selle sihi saavutamise viise on inimõiguste ja põhivabaduste järgimine ja jätkuv elluviimine;

soovides järgida Viinis 9. oktoobril 1993. a vastu võetud Euroopa Nõukogu liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide deklaratsiooni;

olles otsustanud kaitsta oma territooriumidel asuvate vähemusrahvuste eksistentsi;

arvestades, et murrangulised sündmused Euroopa ajaloos on näidanud vähemusrahvuste kaitse olulist tähtsust stabiilsuse, demokraatliku julgeoleku ja rahu tagamisel selles maailmajaos;

arvestades, et pluralistlik ja tõeliselt demokraatlik ühiskond ei peaks mitte üksnes austama iga vähemusrahvusesse kuuluva isiku rahvuslikku, kultuurilist, keelelist ja usulist identiteeti, vaid looma ka eeldused, mis võimaldaksid neil oma identiteeti väljendada, säilitada ja arendada;

arvestades, et sallivuse ja vastastikuse dialoogi õhkkonna loomine on vajalik, et kultuuriline mitmekesisus ei oleks mitte ühiskonna lõhenemise, vaid rikastumise allikas ja tegur;

arvestades, et salliva ja õitsva Euroopa idee elluviimine ei sõltu mitte ainult riikidevahelisest koostööst, vaid nõuab ka kohalike ja piirkondlike võimuasutuste riigipiiriülest koostööd, mis ei riiva ühegi riigi põhiseadust ega territoriaalset terviklikkust;

lähtudes inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ja selle lisaprotokollide sätetest;

lähtudes ÜRO konventsioonide ja deklaratsioonide ning Euroopa Julgeoleku- ja koostööõupidamise dokumentide, eelkõige 29. juuni 1990. a Kopenhaageni dokumendi vähemusrahvuste kaitsega seotud kohustustest;

olles otsustanud määratleda järgitavad põhimõtted ning neist tulenevad kohustused, et kindlustada liikmesriikides ja käesoleva dokumendiga tulevikus ühineda võivates riikides vähemusrahvuste ja nendesse kuuluvate isikute õiguste ja vabaduste tõhus kaitse, arvestades seejuures seaduse ülimuslikkust ning austades riikide territoriaalset terviklikkust ja rahvuslikku sõltumatust;

olles otsustanud käesoleva raamkonventsiooni põhimõtted ellu viia siseriiklike õigusaktide ja sellekohase valitsuspoliitika kaudu,

on leppinud kokku alljärgnevas:

I peatükk

### Artikkel 1

Vähemusrahvuste ja nendesse kuuluvate isikute õiguste ja vabaduste kaitse on rahvusvahelise inimõiguste kaitse lahutamatu osa ning kuulub seega rahvusvahelise koostöö valdkonda.

## **Artikkel 2**

Käesoleva raamkonventsiooni sätteid rakendatakse heas usus, vastastikuse mõistmise ja sallivuse vaimus ning kooskõlas riikidevahelise heanaaberlikkuse, sõbralike suhete ja koostöö põhimõtetega.

## **Artikkel 3**

1. Igal vähemusrahvusesse kuuluval isikul on õigus vabalt valida, kas ta soovib, et teda koheldakse vähemusrahvusesse kuuluvana, kusjuures sellisest valikust või valikuga seotud õiguste kasutamisest ei tulene sellele isikule mingit kahju.
2. Vähemusrahvusesse kuuluvad isikud võivad kasutada käesolevas raamkonventsioonis sätestatud põhimõtetest tulenevaid õigusi ja vabadusi nii üksikisikuna kui koos teistega.

## **II peatükk**

### **Artikkel 4**

1. Pooled kohustuvad tagama vähemusrahvusesse kuuluvatele isikutele võrdsed õigused seaduse ees ja võrdse seaduskaitse. Sellega seoses on keelatud mis tahes diskrimineerimine vähemusrahvusesse kuulumise alusel.
2. Pooled kohustuvad vajaduse korral võtma adekvaatseid meetmeid, et soodustada kõigis majandus-, sotsiaal-, poliitika- ja kultuurivaldkondades vähemus- ja enamusrahvusesse kuuluvate isikute täielikku ja tegelikku võrdsust. Seejuures arvestavad nad vähemusrahvusesse kuuluvate isikute konkreetset olukorda.
3. Lõike 2 kohaselt võetud meetmeid ei käsitata diskrimineerimisena.

### **Artikkel 5**

1. Pooled kohustuvad looma eeldusi, mis on vajalikud vähemusrahvusesse kuuluvatele isikutele oma kultuuri alalhoidmiseks ja arendamiseks ning oma identiteedi olemuslike elementide, täpsemalt religiooni, keele, traditsioonide ja kultuuripärandi säilitamiseks.
2. Pooled hoiduvad sellisest poliitikast ja tegevusest, mille eesmärk on vähemusrahvustesse kuuluvate isikute assimileerimine vastu nende tahtmist, ning kaitsevad neid isikuid mis tahes niisugusele assimileerimisele suunatud tegevuse eest, eiramata seejuures poolte üldise integratsioonipoliitikaga kooskõlas võetavaid meetmeid.

### **Artikkel 6**

1. Pooled õhutavad sallivuse ja kultuuridevahelise dialoogi vaimu ning võtavad tõhusaid meetmeid, soodustamaks kõigi oma territooriumidel elavate isikute vastastikust lugupidamist, mõistmist ja koostööd eelkõige haridus-, kultuuri- ja meediavaldkonnas, olenemata nende isikute rahvuslikust, kultuurilisest, keelelisest või usulisest identiteedist.
2. Pooled kohustuvad võtma vajalikke meetmeid, et kaitsta isikuid, kes oma rahvusliku, kultuurilise, keelelise või usulise identiteedi tõttu kannatavad diskrimineerimise, vaenulikkuse või vägivalda all või keda on sellega ähvardatud.

### **Artikkel 7**

Pooled kohustuvad austama vähemusrahvusesse kuuluvate isikute õigust rahumeelsete kogunemiste ja ühinemisevabadusele ning nende sõna-, mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadust.

### **Artikkel 8**

Pooled kohustuvad tunnistama, et igal vähemusrahvusesse kuuluval isikul on õigus väljendada oma usulisi veendumusi ning luua usuinstitutsioone, -organisatsioone ja -ühinguid.

### **Artikkel 9**

1. Pooled kohustuvad tunnistama, et iga vähemusrahvusesse kuuluva isiku sõnavabadusõigus kätkeb vabadust oma arvamusele ja vabadust saada ja levitada teavet ja mõtteid vähemuse keeles võimude sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest. Pooled kindlustavad, et oma õigusakte järgides ei diskrimineeri nad vähemusrahvusesse kuuluvaid isikuid juurdepääsul massiteabevahenditele.

2. Lõige 1 ei takista pooli nõudmast võrdsetel ja objektiivsetel alustel raadio-, televisiooni- ja filmiette võtete litsentseerimist.

3. Pooled ei takista vähemusrahvusesse kuuluvatel isikutel loomast ja kasutamast trükiajakirjandust. Raadio ja televisiooni alaste õigusaktide alusel tagavad nad võimaluse piires ning lõike 1 sätteid arvestades, et vähemusrahvusesse kuuluvatele isikutele antaks võimalus luua ja kasutada oma massiteabevahendeid.

4. Pooled võtavad oma õigussüsteemile vastavalt adekvaatseid meetmeid, et hõlbustada vähemusrahvusesse kuuluvate isikute juurdepääsu massiteabevahenditele ning edendada sallivust ja lubada kultuurilist mitmekesisust.

#### **Artikkel 10**

1. Pooled kohustuvad tunnistama, et igal vähemusrahvusesse kuuluval isikul on õigus vabalt ja ilma vahelesegamiseta kasutada oma vähemuse keelt era- ja avalikus elus nii suuliselt kui kirjalikult.

2. Piirkondades, kus vähemusrahvusesse kuuluvad isikud on traditsiooniliselt asunud või kus nende arv on suur, püüavad pooled, kui need isikud seda taotlevad ja kui taotlus vastab tegelikele vajadustele, võimaluste piires kindlustada tingimused, mis võimaldaksid nendel isikutel ja haldusasutustel suhelda vähemuse keeles.

3. Pooled kohustuvad tagama igale vähemusrahvusesse kuuluvale isikule õiguse saada kiires korras teavet talle arusaadavas keeles tema vahistamise ning tema vastu esitatud süüdistuse iseloomu ja põhjuste kohta ning kaitsta end oma keeles, kasutades vajaduse korral tasuta tõlgi abi.

#### **Artikkel 11**

1. Pooled kohustuvad tunnistama, et igal vähemusrahvusesse kuuluval isikul on õigus kasutada oma perekonnanime (isanimi) ja eesnime vähemuse keeles ning õigus nende ametlikule tunnustamisele vastavalt poolte õigussüsteemides ettenähtud korrale.

2. Pooled kohustuvad tunnistama, et igal vähemusrahvusesse kuuluval isikul on õigus oma vähemuse keeles avalikult välja panna märke, pealdisi ja muud isiklikku laadi avalikult nähtavat infot.

3. Piirkondades, kus vähemusrahvusesse kuuluvad isikud on traditsiooniliselt asunud või kus nende arv on suur, püüavad pooled oma õigusaktide alusel ja vajaduse korral vastavalt lepingutele teiste riikidega, arvestades nimetatud isikute konkreetset olukorda, välja panna traditsiooniliste koha- ja tänavanimede silte ning muid avalikke topograafilisi viiteid ka vähemuse keeles, kui selliste viidete järele on piisav vajadus.

#### **Artikkel 12**

1. Pooled võtavad vajaduse korral meetmeid haridus- ja teadusvallas, et edendada oma vähemus- ja enamusrühvuse kultuuri, ajaloo, keele ja religiooni tundmist.

2. Sellega seoses tagavad pooled muu hulgas õpetajate koolituse vastavad võimalused ja õpikute kättesaadavuse ning soodustavad eri ühiskonnagruppidesse kuuluvate õpilaste ja õpetajate vahelisi sidemeid.

3. Pooled kohustuvad looma rahvusvähemustesse kuuluvatele isikutele võrdsed võimalused hariduse saamiseks kõigil tasemetel.

#### **Artikkel 13**

1. Pooled tunnistavad oma haridussüsteemi raames, et vähemusrahvusesse kuuluvatel isikutel on õigus asutada ja juhtida oma erakoole või -täiendõppeasutusi.

2. Selle õiguse kasutamine ei pane pooltele mingeid rahalisi kohustusi.

#### **Artikkel 14**

1. Pooled kohustuvad tunnistama iga vähemusrahvusesse kuuluva isiku õigust õppida oma vähemuse keelt.

2. Piirkondades, kus vähemusrahvusesse kuuluvad isikud on traditsiooniliselt asunud või kus nende arv on suur, püüavad pooled võimaluste piires ja oma haridussüsteemi raames piisava vajaduse korral tagada vähemusrahvusesse kuuluvatele isikutele võrdsed võimalused vähemuse keele õppimiseks või õpetuse saamiseks selles keeles.

3. Käesoleva artikli lõiget 2 rakendatakse, takistamata riigikeele õppimist või riigikeelset õpetust.

#### **Artikkel 15**

Pooled loovad vähemusrahvusesse kuuluvatele isikutele eeldused tegusaks osalemiseks kultuuri-, sotsiaal- ja majanduselus ning ühiskonnaasjades, eelkõige neid puudutavas osas.

#### **Artikkel 16**

Pooled loobuvad meetmetest, mis muudavad elanikkonna proportsioone vähemusrahvusesse kuuluvate isikute asualal ning mis võivad piirata käesoleva raamkonventsiooni põhimõtetest tulenevaid õigusi ja vabadusi.

#### **Artikkel 17**

1. Pooled kohustuvad mitte sekkuma vähemusrahvusesse kuuluvate isikute õigusesse luua ja hoida vabu ja rahumeelseid riigipiiriüleseid kontakte teistes riikides seaduslikult viibivate isikutega, eelkõige nendega, kellega nad jagavad ühist etnilist, keelelist või usulist identiteeti või ühist kultuuripärandit.

2. Pooled kohustuvad mitte sekkuma vähemusrahvusesse kuuluvate isikute õigusesse osaleda valitsusväliste organisatsioonide tegevuses nii riigisiseliselt kui rahvusvaheliselt.

#### **Artikkel 18**

1. Pooled püüavad vajaduse korral sõlmida teiste, eelkõige naaberriikidega kahe- ja mitmepoolseid lepinguid, et kindlustada vähemusrahvusesse kuuluvate isikute kaitse.

2. Vajadusel võtavad pooled meetmeid riigipiiriülese koostöö innustamiseks.

#### **Artikkel 19**

Pooled kohustuvad austama ja täitma käesolevas raamkonventsioonis sätestatud põhimõtteid, tehes vajadusel vaid selliseid piiranguid või kitsendusi, mis on ette nähtud rahvusvahelistes õigusdokumentides, eelkõige inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis, niivõrd kui need on vastavuses nimetatud põhimõtetest tulenevate õiguste ja vabadustega.

### III peatükk

#### **Artikkel 20**

Käesolevas raamkonventsioonis sätestatud põhimõtetest tulenevate õiguste ja vabaduste kasutamisel austab kes tahes vähemusrahvusesse kuuluv isik siseriiklikke õigusakte ja teiste isikute õigusi, eelkõige enamusse või teistesse vähemusrahvustesse kuuluvate isikute õigusi.

#### **Artikkel 21**

Käesolevas raamkonventsioonis ei või midagi tõlgendada selliselt, et see annab õiguse tegevuseks või teoks, mis on vastuolus rahvusvahelise õiguse üldprintsiipidega ja seda eriti riikide suveräänsuse võrdsuse, territoriaalse terviklikkuse ja poliitilise sõltumatuse osas.

#### **Artikkel 22**

Käesolevas raamkonventsioonis ei saa midagi käsitada piiranguna või taganemisena ükskõik millistest inimõigustest ja põhivabadustest, mida tagavad ükskõik millise poole seadused või ükskõik missugused kokkulepped, mille osaliseks ta on.

31.10.2012 15:45:00

Veaparandus - Parandatud täheviiga sõnas "inimõigustest". Alus: Riigi Teataja seaduse § 10 lg 2.

#### **Artikkel 23**

Käesolevas raamkonventsioonis sätestatud põhimõtetest tulenevaid õigusi ja vabadusi, mida on käsitletud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ja selle lisaprotokollide vastavates sätetes, tuleb mõista vastavuses nende sätetega.

### IV peatükk

#### **Artikkel 24**

1. Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee jälgib, kuidas pooled täidavad käesolevat raamkonventsiooni.

2. Pooled, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmed, osalevad konventsiooni täitmises vastavalt kindlaksmääratavale korrale.

## **Artikkel 25**

1. Ühe aasta jooksul, mis järgneb käesoleva raamkonventsiooni jõustumisele ükskõik millise poole suhtes, edastab viimane Euroopa Nõukogu peasekretärile täieliku info käesolevas raamkonventsioonis sätestatud põhimõtete täitmiseks võetud õiguslikest ja muudest meetmetest.
2. Seejärel edastab iga pool peasekretärile periooditi ja alati, kui Ministrite Komitee seda palub, täiendavat infot käesoleva raamkonventsiooni täitmise kohta.
3. Peasekretär edastab käesoleva artikli alusel saadud info Ministrite Komiteele.

## **Artikkel 26**

1. Poolte võetud meetmete vastavust käesolevas raamkonventsioonis sätestatud põhimõtetele aitab Ministrite Komiteel hinnata nõuandekomitee, mille liikmed on vähemusrahvuste kaitse valdkonna eksperdid.
2. Nõuandekomitee koosseisu ja tegevuse määrab Ministrite Komitee käesoleva raamkonventsiooni jõustumisele järgneva aasta jooksul.

## V peatükk

## **Artikkel 27**

Käesolev raamkonventsioon on avatud allakirjutamiseks Euroopa Nõukogu liikmesriikidele. Kuni konventsiooni jõustumise kuupäevani on see avatud allakirjutamiseks ka kõigile teistele Ministrite Komitee poolt kutsutud riikidele. Konventsioon ratifitseeritakse, võetakse vastu või kinnitatakse. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendid deponeeritakse Euroopa Nõukogu peasekretäri juurde.

## **Artikkel 28**

1. Käesolev raamkonventsioon jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil Euroopa Nõukogu kaksteist liikmesriiki on avaldanud nõusolekut olla seotud konventsiooniga kooskõlas artikli 27 sätetega.
2. Mis tahes liikmesriigi suhtes, kes hiljem avaldab nõusolekut konventsiooniga seotud olla, jõustub raamkonventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimise päevast.

## **Artikkel 29**

1. Pärast käesoleva raamkonventsiooni jõustumist ja konsultatsioone osalisriikidega võib Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee Euroopa Nõukogu põhikirja artiklis 20.d ettenähtud enamuse langetatud otsuse alusel kutsuda konventsiooniga ühinema mis tahes Euroopa Nõukogu mitteliikmesriiki, kes on kutsutud konventsioonile alla kirjutama kooskõlas artikli 27 sätetega, kuid ei ole seda veel teinud, ning ka mis tahes teist mitteliikmesriiki.
2. Iga ühineva riigi suhtes jõustub raamkonventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil ühinemisdokument deponeeritakse Euroopa Nõukogu peasekretäri juurde.

## **Artikkel 30**

1. Iga riik võib allakirjutamise ajal või ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumendi deponeerimise ajal täpsustada territooriumi või territooriume, mille rahvusvaheliste suhete eest ta on vastutav ning mille suhtes kehtib käesolev raamkonventsioon.
2. Iga riik võib mis tahes hilisemal kuupäeval laiendada Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud deklaratsiooni alusel käesoleva raamkonventsiooni kehtivust avalduses märgitud mis tahes muule territooriumile. Sellise territooriumi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele nimetatud avalduse peasekretärile laekumise päevast.

3. Kahe eelmise lõike alusel tehtud avalduse võib mis tahes selles avalduses märgitud territooriumi suhtes peasekretärile adresseeritud teatega tagasi võtta. Tagasivõtmine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil vastav teade on laekunud peasekretärile.

## **Artikkel 31**

1. Iga pool võib mis tahes ajal denonsseerida käesoleva raamkonventsiooni Euroopa Nõukogu peasekretärile adresseeritud teate alusel.

2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuue kuu möödumisele sellise teate peasekretärile laekumise päevast.

### **Artikkel 32**

Euroopa Nõukogu peasekretär informeerib nõukogu liikmesriike, teisi allakirjutanud riike ja kõiki käesoleva raamkonventsiooniga ühinenud riike:

- a) igast allakirjutamisest;
- b) igast ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumendi deponeerimisest;
- c) igast käesoleva raamkonventsiooni jõustumise kuupäevast kooskõlas artiklitega 28, 29 ja 30;
- d) igast muust käesoleva raamkonventsiooniga seotud toimingust, teatest või edastatud infost.

Ülaltoodu kinnituseks on selleks täielikult volitatud isikud käesolevale raamkonventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud Strasbourg'is 1995. a 1. veebruaril inglise ja prantsuse keeles, kusjuures mõlemad tekstid on võrdselt autentset, ühes eksemplaris, mis deponeeritakse Euroopa Nõukogu arhiivi. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab tõendatud koopiad kõigile Euroopa Nõukogu liikmesriikidele ja kõigile käesolevale raamkonventsioonile alla kirjutama või sellega ühinema kutsutud riikidele.

### **Framework Convention for the Protection of National Minorities**

The member States of the Council of Europe and the other States, signatories to the present framework Convention,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Wishing to follow-up the Declaration of the Heads of State and Government of the member States of the Council of Europe adopted in Vienna on 9 October 1993;

Being resolved to protect within their respective territories the existence of national minorities;

Considering that the upheavals of European history have shown that the protection of national minorities is essential to stability, democratic security and peace in this continent;

Considering that a pluralist and genuinely democratic society should not only respect the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of each person belonging to a national minority, but also create appropriate conditions enabling them to express, preserve and develop this identity;

Considering that the creation of a climate of tolerance and dialogue is necessary to enable cultural diversity to be a source and a factor, not of division, but of enrichment for each society;

Considering that the realisation of a tolerant and prosperous Europe does not depend solely on co-operation between States but also requires transfrontier co-operation between local and regional authorities without prejudice to the constitution and territorial integrity of each State;

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Protocols thereto;

Having regard to the commitments concerning the protection of national minorities in United Nations conventions and declarations and in the documents of the Conference on Security and Co-operation in Europe, particularly the Copenhagen Document of 29 June 1990;

Being resolved to define the principles to be respected and the obligations which flow from them, in order to ensure, in the member States and such other States as may become Parties to the present instrument, the effective protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities, within the rule of law, respecting the territorial integrity and national sovereignty of states;

Being determined to implement the principles set out in this framework Convention through national legislation and appropriate governmental policies,

Have agreed as follows:

#### Section I

## **Article 1**

The protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities forms an integral part of the international protection of human rights, and as such falls within the scope of international co-operation.

## **Article 2**

The provisions of this framework Convention shall be applied in good faith, in a spirit of understanding and tolerance and in conformity with the principles of good neighbourliness, friendly relations and co-operation between States.

## **Article 3**

1 Every person belonging to a national minority shall have the right freely to choose to be treated or not to be treated as such and no disadvantage shall result from this choice or from the exercise of the rights which are connected to that choice.

2 Persons belonging to national minorities may exercise the rights and enjoy the freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention individually as well as in community with others.

## Section II

## **Article 4**

1 The Parties undertake to guarantee to persons belonging to national minorities the right of equality before the law and of equal protection of the law. In this respect, any discrimination based on belonging to a national minority shall be prohibited.

2 The Parties undertake to adopt, where necessary, adequate measures in order to promote, in all areas of economic, social, political and cultural life, full and effective equality between persons belonging to a national minority and those belonging to the majority. In this respect, they shall take due account of the specific conditions of the persons belonging to national minorities.

3 The measures adopted in accordance with paragraph 2 shall not be considered to be an act of discrimination.

## **Article 5**

1 The Parties undertake to promote the conditions necessary for persons belonging to national minorities to maintain and develop their culture, and to preserve the essential elements of their identity, namely their religion, language, traditions and cultural heritage.

2 Without prejudice to measures taken in pursuance of their general integration policy, the Parties shall refrain from policies or practices aimed at assimilation of persons belonging to national minorities against their will and shall protect these persons from any action aimed at such assimilation.

## **Article 6**

1 The Parties shall encourage a spirit of tolerance and intercultural dialogue and take effective measures to promote mutual respect and understanding and co-operation among all persons living on their territory, irrespective of those persons' ethnic, cultural, linguistic or religious identity, in particular in the fields of education, culture and the media.

2 The Parties undertake to take appropriate measures to protect persons who may be subject to threats or acts of discrimination, hostility or violence as a result of their ethnic, cultural, linguistic or religious identity.

## **Article 7**

The Parties shall ensure respect for the right of every person belonging to a national minority to freedom of peaceful assembly, freedom of association, freedom of expression, and freedom of thought, conscience and religion.

## **Article 8**

The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to manifest his or her religion or belief and to establish religious institutions, organisations and associations.

## **Article 9**

1The Parties undertake to recognise that the right to freedom of expression of every person belonging to a national minority includes freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas in the minority language, without interference by public authorities and regardless of frontiers. The Parties shall ensure, within the framework of their legal systems, that persons belonging to a national minority are not discriminated against in their access to the media.

2Paragraph 1 shall not prevent Parties from requiring the licensing, without discrimination and based on objective criteria, of sound radio and television broadcasting, or cinema enterprises.

3The Parties shall not hinder the creation and the use of printed media by persons belonging to national minorities. In the legal framework of sound radio and television broadcasting, they shall ensure, as far as possible, and taking into account the provisions of paragraph 1, that persons belonging to national minorities are granted the possibility of creating and using their own media.

4In the framework of their legal systems, the Parties shall adopt adequate measures in order to facilitate access to the media for persons belonging to national minorities and in order to promote tolerance and permit cultural pluralism.

## **Article 10**

1The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use freely and without interference his or her minority language, in private and in public, orally and in writing.

2In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if those persons so request and where such a request corresponds to a real need, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible, the conditions which would make it possible to use the minority language in relations between those persons and the administrative authorities.

3The Parties undertake to guarantee the right of every person belonging to a national minority to be informed promptly, in a language which he or she understands, of the reasons for his or her arrest, and of the nature and cause of any accusation against him or her, and to defend himself or herself in this language, if necessary with the free assistance of an interpreter.

## **Article 11**

1The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use his or her surname (patronym) and first names in the minority language and the right to official recognition of them, according to modalities provided for in their legal system.

2The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to display in his or her minority language signs, inscriptions and other information of a private nature visible to the public.

3In areas traditionally inhabited by substantial numbers of persons belonging to a national minority, the Parties shall endeavour, in the framework of their legal system, including, where appropriate, agreements with other States, and taking into account their specific conditions, to display traditional local names, street names and other topographical indications intended for the public also in the minority language when there is a sufficient demand for such indications.

## **Article 12**

1The Parties shall, where appropriate, take measures in the fields of education and research to foster knowledge of the culture, history, language and religion of their national minorities and of the majority.

2In this context the Parties shall inter alia provide adequate opportunities for teacher training and access to textbooks, and facilitate contacts among students and teachers of different communities.

The Parties undertake to promote equal opportunities for access to education at all levels for persons belonging to national minorities.

## **Article 13**

1Within the framework of their education systems, the Parties shall recognise that persons belonging to a national minority have the right to set up and to manage their own private educational and training establishments.

2The exercise of this right shall not entail any financial obligation for the Parties.

## **Article 14**



1The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to learn his or her minority language.

2In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if there is sufficient demand, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible and within the framework of their education systems, that persons belonging to those minorities have adequate opportunities for being taught the minority language or for receiving instruction in this language.

3Paragraph 2 of this article shall be implemented without prejudice to the learning of the official language or the teaching in this language.

#### **Article 15**

The Parties shall create the conditions necessary for the effective participation of persons belonging to national minorities in cultural, social and economic life and in public affairs, in particular those affecting them.

#### **Article 16**

The Parties shall refrain from measures which alter the proportions of the population in areas inhabited by persons belonging to national minorities and are aimed at restricting the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention.

#### **Article 17**

1The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to establish and maintain free and peaceful contacts across frontiers with persons lawfully staying in other States, in particular those with whom they share an ethnic, cultural, linguistic or religious identity, or a common cultural heritage.

2The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to participate in the activities of non-governmental organisations, both at the national and international levels.

#### **Article 18**

1The Parties shall endeavour to conclude, where necessary, bilateral and multilateral agreements with other States, in particular neighbouring States, in order to ensure the protection of persons belonging to the national minorities concerned.

2Where relevant, the Parties shall take measures to encourage transfrontier co-operation.

#### **Article 19**

The Parties undertake to respect and implement the principles enshrined in the present framework Convention making, where necessary, only those limitations, restrictions or derogations which are provided for in international legal instruments, in particular the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in so far as they are relevant to the rights and freedoms flowing from the said principles.

### Section III

#### **Article 20**

In the exercise of the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, any person belonging to a national minority shall respect the national legislation and the rights of others, in particular those of persons belonging to the majority or to other national minorities.

#### **Article 21**

Nothing in the present framework Convention shall be interpreted as implying any right to engage in any activity or perform any act contrary to the fundamental principles of international law and in particular of the sovereign equality, territorial integrity and political independence of States.

#### **Article 22**

Nothing in the present framework Convention shall be construed as limiting or derogating from any of the human rights and fundamental freedoms which may be ensured under the laws of any Contracting Party or under any other agreement to which it is a Party.

## **Article 23**

The rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, in so far as they are the subject of a corresponding provision in the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms or in the Protocols thereto, shall be understood so as to conform to the latter provisions.

## Section IV

### **Article 24**

1The Committee of Ministers of the Council of Europe shall monitor the implementation of this framework Convention by the Contracting Parties.

2The Parties which are not members of the Council of Europe shall participate in the implementation mechanism, according to modalities to be determined.

### **Article 25**

1Within a period of one year following the entry into force of this framework Convention in respect of a Contracting Party, the latter shall transmit to the Secretary General of the Council of Europe full information on the legislative and other measures taken to give effect to the principles set out in this framework Convention.

2Thereafter, each Party shall transmit to the Secretary General on a periodical basis and whenever the Committee of Ministers so requests any further information of relevance to the implementation of this framework Convention.

3The Secretary General shall forward to the Committee of Ministers the information transmitted under the terms of this Article.

### **Article 26**

1In evaluating the adequacy of the measures taken by the Parties to give effect to the principles set out in this framework Convention the Committee of Ministers shall be assisted by an advisory committee, the members of which shall have recognised expertise in the field of the protection of national minorities.

2The composition of this advisory committee and its procedure shall be determined by the Committee of Ministers within a period of one year following the entry into force of this framework Convention.

## Section V

### **Article 27**

This framework Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. Up until the date when the Convention enters into force, it shall also be open for signature by any other State so invited by the Committee of Ministers. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

### **Article 28**

1This framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which twelve member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of Article 27.

2In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

### **Article 29**

1After the entry into force of this framework Convention and after consulting the Contracting States, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite to accede to the Convention, by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, any non-member State of the Council of Europe which, invited to sign in accordance with the provisions of Article 27, has not yet done so, and any other non-member State.

2In respect of any acceding State, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

### **Article 30**

1 Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories for whose international relations it is responsible to which this framework Convention shall apply.

2 Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this framework Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

### **Article 31**

1 Any Party may at any time denounce this framework Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

### **Article 32**

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council, other signatory States and any State which has acceded to this framework Convention, of:

a any signature;

b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

c any date of entry into force of this framework Convention in accordance with Articles 28, 29 and 30;

d any other act, notification or communication relating to this framework Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this framework Convention.

Done at Strasbourg, this 1st day of February 1995, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to sign or accede to this framework Convention.

Õiend

Akti avaldamisandmed täiendatud, akt tehniliselt korrastatud, lisatud ingliskeelne tekst.